

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเดิมเป็นสังคมแบบเกษตรกรรมประชากรส่วนใหญ่อยู่ในชนบทที่มีการทำนาและการเพาะปลูกเป็นอาชีพหลัก การผลิตเน้นเพียงให้พอมีพอกิน แต่ในปัจจุบันสังคมได้เปลี่ยนมาเป็นสังคมแบบอุตสาหกรรมที่มุ่งหวังผลิตสิ่งต่าง ๆ เพื่อส่งออกไปขายนอกประเทศ หรือผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศจำนวนมากขึ้น การผลิตพืชผลทางการเกษตรซึ่งเพียงเพื่อเลี้ยงตัวเอง และครอบครัวด้วยเทคโนโลยีแบบง่าย จึงกลายมาเป็นการผลิตที่เน้นปริมาณมากโดยอาศัยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัยเข้ามาช่วย เช่น เครื่องจักรกลต่างๆ (อนิล ศากยะ, 2553)

จากการผลิตแบบสมัยใหม่ทำให้เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมากมาจากการลงทุนซื้อพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เป็นต้น ซึ่งเกิดจากการบริหารต้นทุนของตนเองที่ไม่ถูกต้อง และนอกจากนั้นยังมีความไม่แน่นอนจากต้นทุนการผลิตในแต่ละปี ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของกลไกทางการตลาดของวัตถุดิบที่เป็นต้นทุนการผลิตลำไยในแต่ละปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555) มีการให้ข้อมูลถึงต้นทุนการผลิตลำไยในแต่ละปีว่ามีความแตกต่างกัน โดย ปี 2551 คิดเป็น 16,373 บาท/ตัน ปี 2552 คิดเป็น 12,562 บาท/ตัน และปี 2553 คิดเป็น 13,556 บาท/ตัน ซึ่งความแตกต่างด้านต้นทุนในแต่ละปี และการบริหารจัดการที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายของเกษตรกรที่เกินทุน

ด้วยปัญหาต่างๆ ที่ตามมาจากการลงทุนทำการเกษตร ทำให้เป็นหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบส่งผลให้เกษตรกรเริ่มกลับมาคำนึงถึงความคุ้มค่าของการทำสวนในแต่ละรอบการผลิต อีกทั้งเกษตรกรยังให้ความสำคัญการประกอบอาชีพภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นในยุคปัจจุบัน

โดย สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (2555) ได้กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์จากพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการดำเนินงานศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541 ใจความว่า “ทำบัญชีให้เห็นว่าสมดุลไม่ขาดทุน ถ้าทุกคนสามารถที่จะทำให้พอดีไม่ขาดทุน ประเทศชาติไม่ขาดทุนแน่ และประเทศชาติขาดทุนอย่างนี้ไม่ขาดทุน อยู่รอด ข้อสำคัญเป็นอย่างนี้ ที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่พอเพียงในการบริโภค แต่ให้พอเพียงในการมีชีวิตอยู่บางคนก็อาจรวยได้ทีเดียว”

จังหวัดลำพูนมีชื่อเสียงด้านการผลิตลำไยคุณภาพเพื่อการส่งออกทั้งในประเทศและต่างประเทศมาช้านาน ดังจะเห็นได้จากคำขวัญจังหวัดลำพูน ที่ว่า “พระธาตุเด่น พระรอดขลัง ลำไยดัง กระเทียมดี ประเพณีงาม จามเทวี ศรีหริภุญชัย” ซึ่งอาชีพทำสวนลำไยเป็นอาชีพของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ (เทศบาลตำบลม่วงน้อย, 2554) ตำบลม่วงน้อยเป็นตำบลขนาดเล็ก มีพื้นที่ประมาณ 9.40 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,875 ไร่ ความสูงตามระดับน้ำทะเลโดยประมาณ 320 เมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบพืชสวน โดยเฉพาะลำไย โดยตำบลม่วงน้อย ถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตลำไยแหล่งใหญ่แหล่งหนึ่งในพื้นที่ จังหวัดลำพูน

เกษตรกรใน ตำบลม่วงน้อย มีปัญหาด้านการบริหารจัดการต้นทุนการทำสวนลำไย ไม่แตกต่างจากเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบอื่นๆ นั่นคือ ใช้รูปแบบของการจดจำในเรื่อง รายรับ - รายจ่าย ทำให้บางครั้งไม่ทราบที่มาของรายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังเกิดปัญหา รายจ่ายใน ต้นทุนบางส่วนสูงเกินควร เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง โดยรายจ่ายเหล่านี้ไม่ก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของ จำนวนผลผลิตที่จะเป็นรายรับในอนาคตเลย ซึ่งสอดคล้องกับ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2555) ที่กล่าวว่า การที่เกษตรกรไม่ได้มีการวางแผนการใช้ต้นทุนในการทำเกษตรกรรมหรือการประกอบอาชีพ จึงทำให้ไม่ทราบว่าประกอบอาชีพมีกำไร หรือขาดทุน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อรายได้ และความเป็นอยู่ ของเกษตรกร

เขาวพา ณ นคร (2545) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนไว้ว่า หมายถึง ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายต่างๆเกี่ยวกับการผลิตที่เกิดขึ้นทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง หรือหมายถึง ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการผลิตผลิตภัณฑ์ของกิจการนั่นเอง

ผู้วิจัยในฐานะคนในพื้นที่ ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน มีพื้นฐานความรู้ด้านการบริหารและการบัญชี จึงเห็นว่าการพัฒนาบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย สามารถทำให้เกษตรกรมีบัญชีต้นทุนที่เหมาะสมกับการใช้งานของเกษตรกรในพื้นที่ โดยเกษตรกรสามารถทำบัญชี ต้นทุนการทำสวนลำไยได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การใช้บัญชีได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนการประกอบอาชีพทำสวนลำไยได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย ของเกษตรกรอาชีพทำสวนลำไย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย ของเกษตรกรอาชีพทำสวนลำไย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ในการพัฒนาบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย ของเกษตรกรอาชีพทำสวนลำไย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1.1 เกษตรกรอาชีพทำสวนลำไย อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านม่วงน้อย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นผู้ที่เคยทำบัญชีต้นทุน หรือบัญชีต้นทุนสินค้าทางการเกษตร ที่ออกแบบโดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน และมีประสบการณ์การทำบัญชีไม่ต่ำกว่า 1 เดือน

1.2 เกษตรกรอาชีพทำสวนลำไย อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านม่วงน้อย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยเกษตรกรจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์การทำอาชีพนี้มาแล้ว 10 ปีขึ้นไป และขนาดของพื้นที่ในการทำสวนลำไย จำนวน 2 – 5 ไร่

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการออกแบบบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย ของเกษตรกรอาชีพทำสวนลำไย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ทำการออกแบบบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไยในส่วนของ การบันทึกรายรับ – รายจ่าย ค่าเสื่อมสินทรัพย์ และการสรุปกำไร – ขาดทุน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย หมายถึง การออกแบบบัญชีต้นทุน โดยมีการทดลองใช้บัญชีต้นทุน และมีการประเมินผลความพึงพอใจในการใช้บัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย ของเกษตรกรอาชีพทำสวนลำไยใน ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

บัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย หมายถึง บัญชีต้นทุน ที่ทำการออกแบบขึ้นมาใหม่โดยผู้วิจัยเพื่อให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานของเกษตรกรอาชีพทำสวนลำไยในพื้นที่ของ ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ซึ่งบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไยที่ออกแบบขึ้นมาใหม่นี้ จะผ่านการตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี ซึ่งบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย ประกอบด้วย ส่วนของการบันทึกรายรับ – รายจ่าย ค่าเสื่อมสินทรัพย์ และการสรุปกำไร – ขาดทุน

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรในพื้นที่บ้านม่วงน้อย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ที่มีอาชีพทำสวนลำไยเป็นอาชีพหลัก โดยเกษตรกรมีการวางแผนการให้ผลผลิตลำไยทั้งในฤดูกาลและนอกฤดูกาล โดยเกษตรกรจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์การทำอาชีพนี้มาแล้ว 10 ปีขึ้นไป และขนาดของพื้นที่ในการทำสวนลำไย จำนวน 2 – 5 ไร่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบบัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย ของเกษตรกรอาชีพทำสวนลำไย ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน
2. ได้ทราบผลของการทดลองใช้บัญชีต้นทุนการทำสวนลำไย ซึ่งสิ่งที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้หลายหน่วยงานสามารถนำไปให้ความรู้ต่อเกษตรกรและผู้สนใจ ตลอดจนการปรับปรุงและออกแบบบัญชีต้นทุนให้เหมาะกับเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ได้